

officially endorsed by

a project of

LCOY ARMENIA 2026

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երևան, ՀՀ
հուլիսի 31, 2026

Մեր գործընկերները՝

Բովանդակություն

Նախաբան	03	Պարենային անվտանգություն և կայուն գյուղատնտեսություն	10
Կլիմա և կենսաբազմազանություն	04	Միջսերնդային արդարություն և երիտասարդների ներառում	12
Արդար անցում և կանաչ տնտեսություն	06	Երիտասարդների հավաքական պահանջներ	14
Կլիմայական ֆինանսներ և քաղաքականություն	08	Ամփոփում	16

Մենք՝ Հայաստանի դեռահասներս և երիտասարդներս,

հավաքվելով Երիտասարդական տեղական համաժողովում (LCOY 2026), միասնական ենք արագացող գլոբալ կլիմայական ճգնաժամի դեմ հանդիման, որը սպառնում է մեր էկոհամակարգերին, մեր տնտեսությանը և անվտանգ ապագա ունենալու մեր հիմնարար իրավունքին: Լինի Սևանա լճի չորացող ավազանում, անապատացող Արարատյան դաշտում, թե՛ Տավուշի՝ կլիմայական սթրեսի ենթարկված անտառներում, մարդահարույց կլիմայի փոփոխության ազդեցություններն այլևս ապագայի կանխատեսումներ չեն. դրանք մեր առօրյա իրականությունն են:

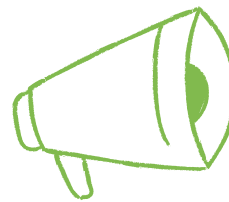
Որպես երիտասարդ հայեր և աշխարհի քաղաքացիներ՝ մենք ժառանգում ենք ապակայունացված կլիմայական համակարգ: Սակայն մենք *հրաժարվում ենք ընդունել պասիվ զոհի կարգավիճակը*: Մենք կլիմայական սերունդն ենք՝ գիտնականներ, ակտիվիստներ, նորարարներ և համայնքային առաջնորդներ: Այս հռչակագրի միջոցով մենք պահանջում ենք արմատական և գիտահեն կլիմայական գործողություններ: Մենք բարձրացնում ենք մեր ձայնը՝ պահանջելով քաղաքականություններ, որոնք կմեղմեն ջերմոցային գազերի արտանետումները, կստեղծեն հարմարվողականության դիմակայուն ռազմավարություններ և կապահովեն այնպիսի ապագա, որտեղ մեր ազգը և աշխարհը կկարողանան բարգավաճել մոլորակային կայունության սահմաններում:

ԿԼԻՄԱ ԵՎ ԿԵՆՍԱԲԱԶՄԱԶԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանը տեղակայված է Կովկասյան և Իրանա-անատոլիական կենսաբազմազանության թեժ կետերում. մի Էկոհամակարգ, որը ներկայումս գտնվում է կլիմայական ճգնաժամի խիստ ճնշման տակ: Գլոբալ ջերմաստիճանի բարձրացումը, տեղումների ռեժիմի փոփոխությունները և կլիմայով պայմանավորված եղանակային ծայրահեղ երևույթներն արագացնում են կենսամիջավայրի դեգրադացիան և Էնդեմիկ տեսակներին մղում դեպի ոչնչացում: Կենսաբազմազանության կորուստը զգալիորեն թուլացնում է ածխածնի մեր բնական կլանիչները՝ ստեղծելով վտանգավոր հետադարձ կապի շղթա, որն ավելի է վատթարացնում գլոբալ տաքացումը: Կլիմայական ճգնաժամի և կենսաբազմազանության ճգնաժամի հաղթահարումը չի կարող իրականացվել մեկուսացված կերպով. մեր բնական Էկոհամակարգերի պահպանումն ու վերականգնումը մեր ամենահզոր կլիմայական մեղմման և հարմարվողականության ռազմավարություններից մեկն է:

Մեր պահանջները

Ազգային մակարդակ

- Ընդլայնել և խստորեն վերահսկել բնության հատուկ պահպանվող տարածքները, որպեսզի դրանք ծառայեն որպես կլիմայական դիմակայուն ապաստարաններ և ածխածնի բնական կլանիչներ՝ կասեցնելով հողօգտագործման ցանկացած փոփոխություն, որը սրում է կլիմայական խոցելիությունը:
- Կիրառել խիստ կանոնակարգեր հանքարդյունաբերության ոլորտում՝ պահանջելով կլիմայի վրա ազդեցության պարտադիր գնահատում, որը հաշվի կառնի Էկոհամակարգերում ածխածնի կուտակման կորուստը, և արգելել անտառահատումները կրիտիկական կարևորության կենսամիջավայրերում:
- Իրականացնել պետության կողմից ֆինանսավորվող, խելացի անտառվերականգնման ծրագրեր՝ օգտագործելով առնվազն 10 տարբեր երաշտադիմացկուն տեղական ծառատեսակներ՝ ածխածինը կլանելու և կլիմայով պայմանավորված հողի էրոզիան կանխելու նպատակով:
- Ինտեգրել կլիմայական խոցելիություն ունեցող Էնդեմիկ տեսակների պահպանությունը հարմարվողականության ազգային բոլոր ծրագրերում (ՅԱԾ/NAP):
- Արագացնել անտառածածկույթը մինչև 2035 թվականը 15%-ի հասցնելու ազգային թիրախի իրագործման ջանքերը՝ միաժամանակ առնվազն 30%-ով նվազեցնելով գյուղական համայնքների վառելափայտի պահանջարկը:
- Ընդլայնել քաղցրահամ ջրերի Էկոհամակարգերի պահպանությունը՝ հատուկ ուշադրություն դարձնելով Սևանի ավազանին:

Միջազգային մակարդակ

- Ապահովել, որ կլիմայական ֆինանսավորման գլոբալ մեխանիզմները հատուկ միջոցներ հատկացնեն անդրսահմանային կենսաբազմազանության պահպանման համար՝ գիտակցելով, որ փոփոխվող կլիմայի պայմաններում էկոհամակարգերը չեն ճանաչում քաղաքական սահմաններ:
- Իրավաբանորեն կապել կենսաբազմազանության համաշխարհային շրջանակային համաձայնագրի թիրախները Փարիզյան համաձայնագրի կլիմայական նպատակների հետ՝ պատասխանատվության ենթարկելով բարձր արտանետումներ ունեցող երկրներին գլոբալ կենսամիջավայրերի ոչնչացման համար:
- Ապահովել, որ գլոբալ կլիմայական ֆինանսավորման մեխանիզմները մինչև 2028 թվականը հատկացնեն նպատակային, թափանցիկ միջոցներ լեռնային շրջաններում անդրսահմանային կենսաբազմազանության պահպանման համար:
- Տրամադրել տեխնոլոգիական և ֆինանսական աջակցություն զարգացող երկրներին՝ մշտադիտարկելու կլիմայով պայմանավորված կենսաբազմազանության տեղաշարժերը և կենսամիջավայրի կորուստը:

Մեր հանձնառությունները

Մենք՝ Հայաստանի դեռահասներս և երիտասարդներս, հանձնառում ենք.

- Ակտիվորեն մասնակցել համայնքների կողմից ղեկավարվող կլիմայական հարմարվողականության և էկոհամակարգերի վերականգնման նախագծերին:
- Իրականացնել քաղաքացիական գիտության նախաձեռնություններ՝ դիտարկելու և զեկուցելու կլիմայական փոփոխություններով պայմանավորված տեղական կենսաբազմազանության փոփոխությունները:
- Արշավներ իրականացնել ածխածնի բնական կլանիչները ոչնչացնող տեղական արդյունաբերությունների և պրակտիկաների դեմ:
- Կրթել մեր հասակակիցներին էկոհամակարգերի առողջության և կլիմայի փոփոխության մեղմման միջև առկա կենսական կապի մասին:

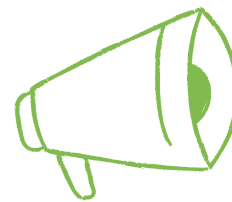

ԱՐԴԱՐ ԱՆՅՈՒՄ ԵՎ ԿԱՆԱԶ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Գլոբալ ջերմաստիճանի աճը 2°C -ից ցածր պահելու համար հասարակությունները պետք է հրատապ կերպով հրաժարվեն հանածո վառելիքներից և ռեսուրսներ սպառող արդյունաբերություններից՝ անցում կատարելով ապաածխածնայնացված (դեկարբոնիզացված) կանաչ տնտեսության: Հայաստանում այս անցումը պետք է իրականացվի սոցիալական արդարության նկատառումներով: Մինչ մենք անցում ենք կատարում դեպի վերականգնվող էներգիա և ցածր ածխածնային ենթակառուցվածքներ, պետք է ապահովենք, որ ավանդական ոլորտների աշխատողները անտեսված չմնան, և որ դեռահասները զինված լինեն կլիմայական տնտեսության համար անհրաժեշտ հմտություններով: Արդար անցումը նշանակում է կայուն, կանաչ աշխատատեղերի ստեղծում, որոնք ակտիվորեն կնվազեցնեն ջերմոցային գազերի արտանետումները՝ միաժամանակ արմատախիլ անելով աղբատությունն ու տնտեսական անհավասարությունը:

Մեր պահանջները

Ազգային մակարդակ

- Մշակել ազգային «Կանաչ աշխատատեղեր երիտասարդների համար» ռազմավարություն, որը մինչև 2030 թվականը պետության կողմից սուբսիդավորվող մասնագիտական ուսուցում կտրամադրի առնվազն 5000 երիտասարդների՝ վերականգնվող էներգետիկայի, էներգաարդյունավետության և կլիմայի փոփոխության նկատմամբ դիմակայուն ճարտարագիտության ոլորտներում:
- Աստիճանաբար վերացնել բոլոր ուղղակի և անուղղակի պետական սուբսիդիաները հանածո վառելիքի և բարձր արտանետումներ ունեցող արդյունաբերությունների համար՝ վերաուղղելով այդ միջոցները դեպի կանաչ տնտեսություններ և երիտասարդների կողմից ղեկավարվող կլիմայական տեխնոլոգիական ստարտափներ:
- Պարտադրել ածխածնային չեզոքության ուղիներ քաղաքային զարգացման և հանրային ենթակառուցվածքների բոլոր նոր նախագծերի համար՝ մեր աճող քաղաքների ածխածնային հետքը նվազագույնի հասցնելու նպատակով:
- Ապահովել պաշտպանիչ մասնագիտական ցանցեր և վերապատրաստման ծրագրեր շրջակա միջավայրը դեգրադացնող արդյունաբերություններից հեռացող աշխատողների համար:
- Երաշխավորել ընդհանուր էներգիայի արտադրության մեջ վերականգնվող էներգիայի աղբյուրների մասնաբաժինը կրկնապատկելու ազգային թիրախի իրագործումը մինչև 2035 թվականը՝ խստորեն սուբսիդավորելով ապակենտրոնացված արևային և հողմային ցանցերը:

Միջազգային մակարդակ

- Նպաստել զարգացած երկրներից Հայաստան տեխնոլոգիաների փոխանցմանը՝ մաքուր, զրոյական արտանետումներով էներգետիկ ցանցերի տեղակայումն արագացնելու համար:
- Բարեփոխել միջազգային առևտրի քաղաքականությունները՝ խստորեն տուգանելու բարձր ածխածնային ոտնահետքով ապրանքներ արտադրողներին՝ միաժամանակ խրախուսելով զարգացող երկրներից ցածր ածխածնային, կայուն արտադրված ապրանքների արտահանումը:
- Տրամադրել կայուն միջազգային ֆինանսավորում, որը հատուկ նախատեսված կլիմայի Արդար անցման նախաձեռնությունների համար այն զարգացող տնտեսություններում, որոնք անցում են կատարում ժառանգված (հնացած) էներգետիկ համակարգերից:

Մեր հանձնառությունները

Մենք՝ Հայաստանի դեռահասներս և երիտասարդներս, հանձնառում ենք.

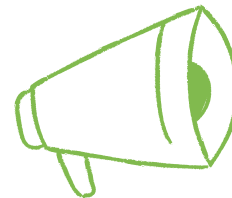
- Ակտիվորեն ներգրավվել կլիմայական կրթության գործընթացներում, տիրապետել վերականգնվող էներգետիկայի, կայուն զարգացման և էներգաարդյունավետության գիտելիքներին՝ դառնալով ապագա կանաչ տնտեսության որակյալ ու պահանջված մասնագետներ:
- Հանդես գալ որպես փոփոխությունների շարժիչ ուժ՝ հիմնելով և զարգացնելով էկոլոգիապես մաքուր տեխնոլոգիական ստարտափներ և նախաձեռնություններ, որոնք միտված կլիմայի տեղական և գլոբալ բնապահպանական մարտահրավերների լուծմանը:
- Հետևողականորեն վերահսկել Կառավարության, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և մասնավոր հատվածի կողմից կլիմայական պարտավորությունների ու կանաչ քաղաքականության իրագործումը՝ թույլ չտալով «կանաչ լվացման» կիրառումը:
- Կիսվել մեր գիտելիքներով, ղեկավարել հանրային արշավներ և կրթել ինչպես մեր հասակակիցներին, այնպես էլ ավագ սերնդին՝ ձևավորելով կլիմայական ճգնաժամի հանդեպ համազգային դիմակայունություն և գիտակցում:

ԿԼԻՄԱՅԱԿԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱՆԵՐ ԵՎ ԶԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Կլիմայական հավակնոտ թիրախներն անհմաստ են առանց դրանց հասնելու համար պահանջվող պարտադիր քաղաքականությունների և ֆինանսական կապիտալի: Հայաստանին անհրաժեշտ է կլիմայական զգալի ֆինանսավորում՝ իր Ազգային մակարդակով սահմանված գործողությունները իրագործելու և կլիմայական լուրջ ռիսկերին հարմարվելու համար: Գլոբալ մակարդակով պատմականորեն շատ արտանետած երկրների կողմից իրենց կլիմայական ֆինանսական պարտավորությունները չկատարելը դավաճանություն է խոցելի ազգերի նկատմամբ: Մենք պահանջում ենք թափանցիկ, հասանելի և դրամաշնորհների վրա հիմնված կլիմայական ֆինանսավորում՝ զուգորդված ներպետական կլիմայական հզոր օրենսդրությամբ, որը ինստիտուցիոնալացնում է ածխածնի կրճատումը բոլոր ոլորտներում:

Մեր պահանջները

Ազգային մակարդակ

- Ազգային բյուջեի առնվազն 10%-ի չափով պարտադիր, հաստատագրված տոկոս հատկացնել բացառապես կլիմայի փոփոխության մեղմման և հարմարվողականության ծրագրերին:
- Կիրառել ածխածնի գնագոյացման ազգային մեխանիզմ կամ ածխածնի հարկ բարձր արտանետումներ ունեցող կորպորացիաների համար՝ ջերմոցային գազերով աղտոտման ծախսերը ներքինացնելու նպատակով:
- Ստեղծել անկախ, երիտասարդներին ներառող «Կլիմայի դիտորդական կոմիտե»՝ ապահովելու ներպետական և միջազգային կլիմայական ֆոնդերի օգտագործման բացարձակ թափանցիկությունը և հակակոռուպցիոն վերահսկողությունը:
- Թարմացնել և օրենքով պարտադրել ջերմոցային գազերի արտանետումների խիստ սահմանափակումներ տրանսպորտի, գյուղատնտեսության և արդյունաբերական ոլորտների համար:

Միջազգային մակարդակ

- Պահանջել, որ պատմականորեն բարձր արտանետումներ ունեցող երկրները կատարեն և կտրուկ ավելացնեն իրենց գլոբալ կլիմայական ֆինանսավորման խոստումները՝ գերազանցելով տարեկան 100 միլիարդ դոլարի թիրախը՝ կենտրոնանալով դրամաշնորհների, այլ ոչ թե պարտքեր ստեղծող վարկերի վրա:
- Օպտիմալացնել և պարզեցնել բյուրոկրատական գործընթացները, որոնք պահանջվում են փոքր և զարգացող երկրներից՝ Կանաչ կլիմայի հիմնադրամին (GCF) և Կորուստների և վնասների հիմնադրամին (L&D Fund) հասանելիություն ստանալու համար:

Մեր հանձնառությունները

Մենք՝ Հայաստանի դեռահասներս և երիտասարդներս, հանձնառում ենք.

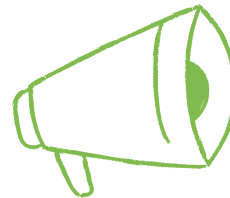
- Մանրակրկիտ ուսումնասիրել համայնքային և ազգային բյուջեները՝ կլիմայի հետ կապված ծախսերին հետևելու և զեկուցելու նպատակով:
- Անմիջականորեն ներգրավվել քաղաքականություն մշակողների, խորհրդարանականների և տեղական խորհուրդների աշխատարաններում՝ լոբբինգի ենթարկելով կլիմայական օրենսդրությունը:
- Բարձրացնել հանրային իրազեկվածությունը կլիմայական ճգնաժամի տնտեսական ծախսերի և կլիմայական դիմակայունության տնտեսական օգուտների վերաբերյալ:
- Մասնակցել երիտասարդական համաշխարհային ցանցերին՝ միջազգային ֆինանսական կառույցների վրա ճնշում գործադրելու համար՝ կլիմայական ֆինանսավորումն առաջնահերթություն դարձնելու նպատակով:

ՊԱՐԵՆԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿԱՅՈՒՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Կլիմայի փոփոխությունը լրջորեն խաթարում է համաշխարհային և տեղական պարենային համակարգերը: Հայաստանում ջերմաստիճանի աճը, երկարատև երաշտները և անկանոն տեղումները հանգեցնում են հողի որակի դեգրադացիայի և գյուղատնտեսական բերքատվության նվազման՝ ուղղակիորեն սպառնալով մեր ազգային պարենային անվտանգությանը: Գյուղատնտեսության ոլորտը միաժամանակ և՛ կլիմայի փոփոխության զոհ է, և՛ ջերմոցային գազերի (հատկապես մեթանի և ազոտի ենթօքսիդի) զգալի աղբյուր: Մենք պետք է հրատապ կերպով ապաածխածնայնացնենք մեր գյուղատնտեսական պրակտիկաները՝ միաժամանակ կիրառելով կլիմայական հարմարվողականության մեթոդներ, որպեսզի կարողանանք կերակրել մեր բնակչությանը տաքացող աշխարհում:

Մեր պահանջները

Ազգային մակարդակ

- Խստորեն սուբսիդավորել և պարտադրել անցումը դեպի կլիմայախելացի գյուղատնտեսություն, ներառյալ կաթիլային ոռոգման լայնամասշտաբ կիրառումը՝ կլիմայով պայմանավորված ջրի սակավության դեմ պայքարելու համար:
- Խթանել և ֆինանսավորել գյուղատնտեսական այնպիսի մեթոդներ, որոնք մեծացնում են հողում ածխածնի կլանումը՝ մեր վարելահողերը վերածելով ածխածնի կլանիչների, այլ ոչ թե արտանետումների աղբյուրի:
- Մշակել պետության կողմից ֆինանսավորվող ապահովագրական մեխանիզմներ փոքր ֆերմերային տնտեսությունների համար՝ պաշտպանելով նրանց կլիմայով պայմանավորված բերքի կորստից և ծայրահեղ եղանակային երևույթներից:
- Ներդրումներ կատարել Հայաստանի փոփոխվող կլիմայական գոտիներին հարմարեցված երաշտադիմացկուն և ջերմակայուն տեղական մշակաբույսերի տեսակների ուսումնասիրության և տարածման գործում:

Միջազգային մակարդակ

- Ավելացնել գլոբալ ֆինանսավորումը ցածր արտանետումներով, կլիմայակայուն գյուղատնտեսական տեխնոլոգիաների հետազոտության համար և ապահովել այդ նորարարությունների բաց հասանելիությունը զարգացող երկրների համար:
- Ստեղծել արդարացի, կլիմայի փոփոխության նկատմամբ դիմակայուն համաշխարհային պարենային մատակարարման շղթաներ, որոնք կլիմայական գլոբալ ցնցումների ժամանակ առաջնահերթություն կտան խոցելի երկրների պարենային անվտանգությանը:
- Կարգավորել և նվազեցնել մսի և կաթնամթերքի արդյունաբերական մատակարարման համաշխարհային շղթաների կողմից արտանետվող ջերմոցային գազերի ահռելի ծավալները:

Մեր հանձնառությունները

Մենք՝ Հայաստանի դեռահասներս և երիտասարդներս, հանձնառում ենք.

- Խթանել և որդեգրել ցածր ածխածնային, բուսական սննդակարգեր՝ նվազեցնելու մեր սննդային ընտրության հետ կապված ջերմոցային գազերի արտանետումները:
- Պայքարել սննդային թափոնների դեմ մեր տներում և համայնքներում՝ աղբավայրերում քայքայվող օրգանական նյութերից մեթանի արտանետումը կանխելու համար:
- Համագործակցել գյուղաբնակ երիտասարդների և տեղական ֆերմերների հետ՝ կլիմայակայուն գյուղատնտեսական մեթոդների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանակման նպատակով:
- Աջակցել տեղական, սեզոնային պարենային համակարգերին՝ սննդի տեղափոխման և լոգիստիկայի ածխածնային հետքը նվազեցնելու համար:

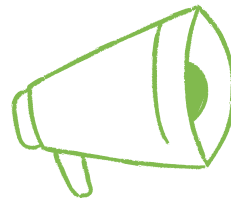

ՄԻՋՍԵՐՆԴԱՅԻՆ ԱՐԴԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԵՐԻՏՎԱՍԱՐԴՆԵՐԻ ՆԵՐԱՌՈՒՄ

Կլիմայական ճգնաժամը միջսերնդային անարդարության գերագույն դրսևորումն է: Ձերմոցային գազերը, որոնք ներկայումս ապակայունացնում են մեր մթնոլորտը, արտանետվել են հիմնականում մեր ծնվելուց առաջ, սակայն երիտասարդները, երեխաները և ապագա սերունդներն են կրելու դրա աղետալի հետևանքները: Իրական կլիմայական արդարությունը պահանջում է, որ նրանք, ովքեր ժառանգելու են այս տաքացող մոլորակը, ունենան վճռորոշ, ինստիտուցիոնալացված դեր այսօրվա կլիմայական քաղաքականությունների ձևավորման գործում: Ձևական մասնակցությունը (տոկենիզմը) այլևս անընդունելի է. վտանգված է մեր գոյատևումը, և կլիմայական կառավարման գործընթացում մեր ներառումը պետք է օրենքով երաշխավորված լինի:

Մեր պահանջները

Ազգային մակարդակ

- Շրջակա միջավայրի նախարարության կազմում ինստիտուցիոնալացնել մշտական գործող, լավ ֆինանսավորվող կլիմայական հարցերով երիտասարդական խորհուրդ՝ երկարաժամկետ կլիմայական ռազմավարությունների նկատմամբ վետոյի կամ պարտադիր վերանայման իրավունքով:
- Ճանաչել և ազգային սահմանադրության կամ հիմնական բնապահպանական շրջանակների մեջ օրենքով ամրագրել մաքուր, առողջ և կայուն կլիմա ունենալու երեխաների ու երիտասարդների իրավունքը:
- Ապահովել, որ կլիմայական խոցելիության բոլոր ազգային գնահատականները հատուկ վերլուծեն և արձագանքեն երեխաների, դեռահասների և երիտասարդների վրա կլիմայի փոփոխության ունեցած ֆիզիկական և հոգեբանական յուրահատուկ ազդեցություններին:
- Ստեղծել բնապահպանական հարկերից կձևավորվող ներպետական կլիմայական-երիտասարդական ֆոնդ, որը կտրամադրվի կլիմայական կրթությանն ու կլիմայի փոփոխության վնասների հաղթահարմանը, որոնք երեխաների, դեռահասների և երիտասարդների մասին են:

Միջազգային մակարդակ

- Սահմանել երիտասարդ բանակցողների նվազագույն քվոտաներ բոլոր ազգային պատվիրակությունների համար, որոնք մասնակցում են ՄԱԿ ԿՓՇԿ Կողմերի համաժողովին (UNFCCC COP) և կլիմայական այլ խոշոր գլոբալ գազաթնաժողովների:
- Ստեղծել միջազգային իրավական մեխանիզմներ՝ հետապնդելու «Էկոցիդը» (բնասպանությունը) և կլիմայի փոփոխության հերքումը՝ որպես հանցագործություն ապագա սերունդների դեմ:
- Ապահովել, որ գլոբալ Կորուստների և վնասների հիմնադրամը հատուկ ռեսուրսներ հատկացնի կլիմայական աղետների պատճառով տեղահանված կամ հոգեբանական վնասվածքներ ստացած երիտասարդների և երեխաների վերականգնման համար:

Մեր հանձնառությունները

Մենք՝ Հայաստանի դեռահասներս և երիտասարդներս, հանձնառում ենք.

- Առաջնորդել շարունակական արշավներ և ջատագովություն՝ պատասխանատվության ենթարկելու ավագ սերունդներին և ներկայիս առաջնորդներին իրենց կլիմայական անգործության համար:
- Կրթել և զորեղացնել կրտսեր երեխաներին՝ տրամադրելով կլիմայագիտության և ակտիվիզմի այն հմտությունները, որոնք անհրաժեշտ են իրենց ապագան պաշտպանելու համար:
- Հրաժարվել լուսանցք մղվել կլիմայական քննարկումներում՝ վճռականորեն պահանջելով մեր տեղը քաղաքական որոշումների կայացման հարթակներում՝ համայնքայինից մինչև գլոբալ մակարդակներ:
- Համերաշխորեն աշխատել բնիկ և մարգինալացված երիտասարդների հետ գլոբալ մակարդակում՝ բարձրաձայնելու կլիմայական արտակարգ իրավիճակից առավել տուժածների ձայները:

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Համընդհանուր «Ապագա սերունդներ» կլիմայական թեստավորում ողջ օրենսդրության համար

Մենք պահանջում ենք, որ կլիմայական գործողություններն այլևս չսահմանափակվեն միայն շրջակա միջավայրի նախարարություններով: Մենք պահանջում ենք նոր ազգային օրենսդրության, արտաքին առևտրային համաձայնագրերի և ենթակառուցվածքային խոշոր նախագծերի համար կիրառել պարտադիր «Ապագա սերունդների կլիմայական թեստ»: Ոչ մի քաղաքականություն չպետք է օրենքի ուժ ստանա առանց իրավաբանորեն պարտադիր ապացույցի, որ այն համապատասխանում է 1.5°C տաքացման սահմանաչափին և չի վտանգում երեխաների, դեռահասների և երիտասարդների Էկոլոգիական անվտանգությունը:

Կրթական Էկոհամակարգի արմատական վերափոխում

Մենք պահանջում ենք ազգային կրթական ծրագրերի համապարփակ, պետության կողմից ֆինանսավորվող բարեփոխում՝ վաղ մանկությունից մինչև բարձրագույն կրթություն: Մենք պահանջում ենք պարտադիր կլիմայական գրագիտության, Էկոլոգիական ճգնաժամի կառավարման և կանաչ անցման գործնական հմտությունների ինտեգրում ուսումնական բոլոր ոլորտներում՝ ապահովելով, որ յուրաքանչյուր երեխա և դեռահաս մտավոր, ակադեմիական և մասնագիտական առումով պատրաստ լինի կլիմայական դարաշրջանի իրականությանը:

Ամբողջական դիվեստիցիա և կանաչ լվացման վերացում

Մենք պահանջում ենք խիստ ազգային օրենսդրություն, որն իրավաբանորեն սահմանում է և ենթարկում խիստ տույժերի կորպորատիվ կանաչ լվացումը (կեղծ Էկոլոգիական պատկերի ստեղծումը): Բացի այդ, մենք պահանջում ենք պարտադիր, արագացված ժամանակացույց բոլոր պետական ֆինանսական հաստատությունների և ազգային բանկերի համար՝ ամբողջությամբ դուրս բերելու իրենց ներդրումները (divestment) կենսաբազմազանությունը քայքայող կամ հանածո վառելիքի վրա հիմնված արդյունաբերություններից՝ այդ կապիտալն ամբողջությամբ վերաուղղելով դեպի համայնքային մակարդակում կլիմայական դիմակայունության ապահովում և կանաչ նորարարություններ:

Ֆինանսավորել և ընդլայնել երիտասարդների կողմից իրականացվող կլիմայական նորարարությունն ու ձեռներեցությունը

Ռեսուրսներ, խորհրդատվություն և հարթակներ տրամադրել երիտասարդ նորարարներին՝ կայուն ապագայի համար ազդեցիկ լուծումներ ստեղծելու նպատակով:

Բարձրացնել աղետներին արձագանքման պատրաստվածությունը և խոցելի խմբերի վերականգնումը

Կառուցել վաղ նախազգուշացման կայուն համակարգեր, դիմակայուն ենթակառուցվածքներ և համայնքային աջակցության ցանցեր՝ առավել բարձր ռիսկային գոտում գտնվողներին պաշտպանելու համար:

Պաշտպանել և վերականգնել Հայաստանի անտառները, կենսաբազմազանությունը և բնական Էկոհամակարգերը

Իրականացնել լայնածավալ անտառավերականգնում, պաշտպանել վտանգված տեսակները և վերականգնել հողերը՝ ապագա սերունդների համար Էկոհամակարգային ծառայություններն ապահովելու նպատակով:

Ազգային և միջազգային մակարդակներում խոշոր աղտոտողներին ենթարկել պատասխանատվության

Ընդունել բնապահպանական խիստ կանոնակարգեր, խախտումների համար կիրառել տուգանքներ և գլոբալ մակարդակով պայքարել հանուն կլիմայական արդարության ու հաշվետվողականության:

Երիտասարդներին տրամադրել կրթաթոշակներ կլիմայական գիտություն և շրջակա միջավայրի ու կայունության գիտություններ ուսումնասիրելու համար

Ֆինանսավորել հայաստանցի երիտասարդների կրթությունը՝ աշխարհի լավագույն բուհերում կլիմայի փոփոխության, շրջակա միջավայրի ու կայունության գիտություններ ուսումնասիրելու հնարավորություն տալու համար

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Կլիմայական ժամացույցը կանգ չի առել, չենք կանգնի նաև մենք: Հայաստանի դեռահասներն ու երիտասարդները այլևս թույլտվություն չեն ինդրում մեր ապագան կերտելու համար. մենք առաջ ենք քայլում այն պահանջելու համար: Այսօր կայացված որոշումները արտանետումների, հարմարվողականության և ֆինանսների վերաբերյալ կկանխորոշեն մեր պետության և մոլորակի կենսունակությունը դարեր շարունակ: Դասասենյակներից մինչև գլոբալ կլիմայական ամենաբարձր մակարդակի բանակցություններում մենք պահանջում ենք վերափոխիչ, գիտության վրա հիմնված կլիմայական գործողություններ: Մենք պատրաստ ենք առաջնորդել անցումը դեպի կայուն, ապաածխածնայնացված աշխարհ, և մենք պահանջում ենք, որ մեր առաջնորդները ամենաբարձր մակարդակում ականջալուր լինեն մեզ:

Սույն փաստաթղթի բովանդակությունն արտացոլում է դեռահասների և երիտասարդների տեսակետները և չպետք է մեկնաբանվի որպես ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի (UNICEF), Հայաստանի ծառատունկ ծրագրի (ATP) կամ Ավստրիական զարգացման գործակալության (ADA) պաշտոնական դիրքորոշումների արտահայտում: